

Catalunya Artística

Dulzura.—JOSEPH M.^o MARQUÈS

15 cèntims

Lo Pastor ⁽¹⁾

Lo pastor es lo ser més malehit y odiat en las valls y encontradas empordanesas.

En res se sembla, com no sia en lo guardar xays, á sos confreres idiliachs de l' Arcadia, cantats pe'ls poetas, ni á sos altres confreres del Pireneu, seriosos y filosófichs, panteistas pe'l sentiment, católichs, apostólichs y románs per son dir. Lo pastor empordanés, desesperació de pagesos y menestrals, es quelcom especial en la fauna... humana.

Empeltat de lladre y folrat de quelcom pitjor, es en lo intellectual un arxiu de diablerias, en lo moral un esperit que no creu més que en Santa Dobra d' a Quatre, y en lo físich se li veuen los tirats del gat faixí, que obra y s' esmuny furtivament, però que si l' empaytan fa cara. En son cap lluheix un front sense idealitat, ab plechs més ó menys sospitosos, una mirada entregirada y dura, que ab res se torna agressiva y feréstega, y una boca contreta sovint per una postura de mofa despreciativa. Es antipátich, quan no repulsiu; estalvia més las paraulas bonas que las dolentas, y qualsevol contrarietat li regira malas intencions. No té respecte á res ni á ningú: no més li interessa la vida de sas ovellas: l' humana, inclós la seva, li és indiferent. Lo mateix mataria que s' exposa á que 'l mati un desesperat: lo ganivet que du á sobre 'l faria servir pera tots los usos, si convingués: igual pera llescar las torradas, que pera escorxar una ovella morta de la melsa, que pera estripar á un germá seu. No coneix la por ni 'l remordiment.

Lo pastor del Pireneu té per enemich natural al llop: lo de l' Empordá, á l' home. Molt sovint, además del ganivet ab tatxas dauradas, fa seguir un revólver pera lo que puga succeir; y ab aquests dos ángels de la guarda—revólver y ganivet—y ab lo goç ferreny y malcarat que glapita darrera seu, lo pastor fa lo que li dóna la reyal gana, á la llum del día y sense miraments.

Ab la fruyta primerenca hi refresca sa gola, y quan n' está fart la llença y esclafa á cops de peu; enruna las parets pera caçar un conillet novell ó pera fer pas á la remada; se fica descaradament en los tancats particulars y sas ovellas esbandeixen sembrats tendres, esbro-

llan olivars y vinyas, abandonan ⁽²⁾ ferratjes, pasturan esparcets y uzerdas á punt de dall... Del pastor, com del cavall d' Atila, pot ben dirse que allá hont trepitja desfia l' herba.

Y si s' escau un día que l' amo d' un clos li arreplega mentres fa de las sevas, encar té llengua y replica, ab paraula freda y incisiva d' home provocador y disposat á arribar fins á qualsevol extrem. Y si l' amo, vexat en sos drets y dignitat, s' altera y pert la paciència, pot trobarse en el cas de que 'l pastor, acostantseli ab ayre de guineu, li ordeni, ab veu baixa y fosca y mirada expressiva, eixir immediatament de sa propietat; y si l' amo, fóra de sí, crida y roncejia en cumplir l' ordre terminant del pastor, se veu una grapa de color d' esca que li encara 'l canonet lluent d' un revólver carregat ab cinch balas. Y l' amo, que no porta altre arma que una verga ó troç de canya cullida fent vía, sobtat y rabiós, no té altre remey que recular, seguit catxaçudament pe'l pastor, ab lo cap xup, la mirada sinestra y la riseta de mofa incisiva als llavis.

Y sempre vol la malehida casualitat que aquesta escena no tingui altres miradors que 'l cel, massa alt pera servir de testimoni en judici de faltas, y la remada d' ovellas, inconscients davant las injusticias crimonosas com si fossin remadas d' homes.

Lo gos també ho veu, ab sos ullots pipellejants d' animal intel·ligent; pero 'l gos, també ab instinct humá tament, sembla aplaudir a l' amo déspota y celebrar l' arbitrariedad triomfant. Si la rahó provava de tornarse, llavors lo gos de presa deixaria sa passivitat complascent y, azutzat per l' amo, s' abrahamaria, escanyant á la rahó.

Y el pastor segueix, impertorbable y seré, ab la serenitat guerxa de lo insensible, son romiatge mandrós per las valls y concas, desde que apunta 'l dia fins que 'l sol se colga, obelit cegament per son llochtinent lo gos de presa, que tramet las ordres á l' exércit devastador y sense esser inquietat per ningú, ficantse hont vol, usufruytant lo cabal d' altre com béns propis, menjantseli la fruyta y malmetenli la que no pot menjar, enrunantli parets ó barracas, fent que sas ovellas li esbandeixen los sembrats tendres, que li esbrollin olivars y vinyas, que

(1) *Del llibre DRAMAS RURALS* quina crítica publicarem lo vinent número.

(2) *Abandonar* significa en aquest cas, y en boca de'ls pagesos del Empordá, trepitjar, escapsar, fer malver sens miraments un sembrat ó conreu qualsevol.

li abandonin ferratges y que li pasturin esparcets y uzerdas á punt de dall... Fa son romiatge, impertorbable, ab la impertorbabilitat incisiva d' ànima guerxa, deixant un róssech de destrucció per valls y concas y aixecant, com volejadas d' aucells negres, chors de malediccions del pobre pagés, que 's refiava del blat pera pagar bestreta y impósits, y del menestral, qu' esperava vendre l' oli pera fer aprendre de lletra á la canalla.

Més d' una y de duas vegadas, una pobra víctima de las malas manyas d' un pastor, en una foguerada de desesperació, se n' ha passat los dits; y s' ha trobat un cós soterrat en una vinya ó erm y ha anat un pare de familia á presiri... pero la casta segueix impertorbable, puig lo pastor com tots los tiráns que flagellan á l' humanitat, ni escarmenta ni 's corretgeix. No mes té un punt flach, y sos contraris no saben approfitar-se'n pera atacar-lo y véncer-lo.

VICTOR CATALÁ.

Vallvidrera.—Dibuix de J. Ribot.

Tardor

La tardor freda y trista
ja n' ha arriuat
omplint de fullas secas
tot lo sembrat.
Avuy tot es tristesa
tot soletat.
ahir tot alegría
tot claretat.
Las aus que avans cantavan
ja n' han parat,
deixant los bressols buyts
hont han niat.
La cendrosa aureneta

!A MA AYMIA!

ja ha traspasat,
batent sas llargues ales,
l' immensitat.
Lo torrent rondinayre
que tot esverat
Lhscava entre palets y molsa
ja s' ha parat.

Y tu ¡oh dolsa aymia!
ton cor glassat
la tardor freda y trista,
també ha deixat.

S. SOLÀ.

Desvetllament

(Acabament)

Avans:à desidit y 's trová devant per devant de la porta, sota la figuera sajola qu'es cimbrejava orgullosament aprop del petit estany, en quinas aigües verdosencas y enllotadas hi nadavan alguns anechs cendrosos. Altres recorts el martiriritsaren: aquells anechs eran els predilectes d' ella que sempre deya 'n trauria forsa diners, d' aquella figuera'n va caurer el menut al anar á cullir una figa clivellada y no 's trastejá gens...

Restá pensívol una estoneta, boy acariciant el gosset que s' havia enlayrat de potas pera gaudir mellor de llurs afaleigs. Aquí rebé un nou desengany: una mossota de dots'anys, de cabellera esbullada y de cabells d'un or brutejat, fugí tan tost s' adoná llur presència, corrent depressa á 'b un esverament qu' el feu somriurer ironícament.

—Soch lo dimoni potser?—se preguntá.

No, no ho era pas el dimoni, pas se 'l tenia per tal y ni tan sols per bruixot. Poch li costá aixís compendreho y una remor de conversa que s' allunyava, qu' ell escoltá atentament, sense maldar las consecuencias que de llur curiositat n' eixirian, aixís li doná á entendre.

—Escolta, Marió: ¿no 't so dit que no hi anesis pe 'ls indrets d' aquella casa?

—Sí...

—Donchs á ton pare s' el creu y no s' el desobeheix. Quan ell parla y 't mana una cosa, sab lo que fá. Aquella casa d' allá es malehida, puig la dona y 'l jayo y 'ls nens son morts d' una malaltia estranya y encomanadissa...

—Tant rebufóns qu' eran els nens!

—Molt bufóns, es veritat, mes ara son morts y enterrats ja. Los demás de la casa son morts també, no mes ne resta aquell home qu' has vist allá dret y com encisat que 's deu haver tornat foll. Apártaten filla meva, apartat de sa presència, trenca de camí si se 't fá encontradis...

--¿Es un mal home?

—Pas ho sé, mes penso que no. Podria encomanarte la malaltia que ha causat la mort dels de casa seva.

Els marxants, aquella mossota de cabellera esbullada y llur pare, callaren y, després d' un curt silenci, continuaren sa vía parlant de

cosas indiferentas, perdentse en las sinuitats d' un caminal esquerp y pedragós, ombrejat per pins selvatichs. Mes, el minyonás alt y sapat, el malhaurat que s' havia d' aconhortar de lluytar sol perque ningú volia ajudarlo, havia sentit la conversa tota, punyintlo ab feres-tech esglay y injectantli 'l rostre d' una onada sanguínia. Y s' esporuguí al considerar qu' era amich seu 'l qu' avans s' havia explicat ab tant de cinisme, el que donava els concells aquells á llur ignocenta filla, el que s' atreví á posar entrebanchs á la seva honradesa immaculada...

No sabia avenirsen de cap fasió! Las paraulas ab que s' havia matisat la conversa aquella, suaus ans qu' etmatzinadas, van anar excitantlo poch á poch, posantlo desficiós, acabant per esser pres d' una tremolor nrviosa que horroritzava y feya venir llástima. Va vimandreli com una mena de deria y parlá, parlá al fi, deixant anar interjeccions entretalladas qu' eran expresió de confosas y barrejadas ideas, espresantse ab veu enérgica alhora que rogullosa, esclatant ab violencia:

—Bretols!.... Abandonat ahir y avuy excitant á que se m' abandoni, á que s' em fugi de la vora com una bestia fera.... Y era un amich el qu' aixís s' espresava, un que 'm creya per mi fins s' hauria sacrificat!.... Tonto de mi creurer ab amichs fidels, donchs no mes ho son los gossos.... Qué haurian fet ells si 'ls hagués passat lo que á mí acaba de succehirme?...

Res, res haurian fet ó s' haurian desesperat com ell al ferse càrrech de l' abandonament en que restavan. També ho pensá aixís y las paraulas se li glassaren al bell mitj dels llabis, no tenint esma pera reconvenir á ningú. Si s' hagués trobat á un lloch oposat dintre 'l quin s' hi tancavan ell d' una banda y 'ls llurs convehins del altra, si hagués tingut esment de qu' era exposat lo cuydar dé certs malalts, qui sab si 'ls bons intents de que no sabia avenirse 'ls altres deixessin d' alenar en llurs pits, tampoch ell los sentiria...

Anava serenantse tot pensant que l' egoisme era lley d' existencia entre 'ls homes. Balancejavan plasevolament entremitj d'onadas voluptuosas d' ilusions en que aquell era 'l principal inspirador cuan ficava ja la rovellada clau en el forat del pany de la porta d' entrada de llur casa, ohí clarament la veu d'un jove que, sense temensa de cap mena, parava al seu devant:

—Me sab greu sigueu tan desgraciat, bon home. Estich forsa enterat de vostra situació y plaume oferirme per lo qu' us convinga y puga. Perdoneu als infelissos que no saben exercir la caritat santa...

—Oh!...

—Aixó volía dirvos y prou.

Vegentlo marxar, remembrant llurs paraulas, comensá á posar en dupte las ideas qu' havia anat deduhint. Se sentí fort y rejoyent cuan se n' adoná de qu' encar hi havían homes qu' eran bons, que tenían mots de conhort pels malhaurats, que no refugian y además se complotavian en parlasloshi, no fent cabal de prejudicis estúpits.

Obrí 'ls ulls á una nova vida, pessigollantlo sensacions desconegudas. Uns grans desitjos de perdonar, generosos, frisavan pera enmenarlo vers á uns viaranys planers y eternament assolíats ahont lo mal resta encorreat, ahont la revenja hi truca sense obtenir resposta. El recort dels morts, inspirantlo, esperonaval á perdonar á llurs ofensors, als causants de llur dissort.

Ja no pensava en morir, en anar á fer companyia als sers benvolguts que dormían la pau inefable. Ara volía lluytar, lluytar sens treva ni desmay, pera assolir qu' en el mon hi regnés un altre ordre de cosas qu' informés llurs actes, un ordre de cosas ahont la bonesa, la compassió y 'l respecte mútuu fossin senyoras y majoras. Volía que 'ls gossos no fossin los sols companys fidels, si que també 'ls homes.

Y en tan els estels, ataxonats en la volta blava, expandían arreu una claror harmoniosa y bella, cuan el toch d' oracio del cap-vespre 's difumia magestuós per demunt la deserta plana, ell entrá dintre llur casa y, levantse respectuosament la barretina, desgraná mística pregaria en llahor dels morts y per la salut dels vius. Després, acarontanant el gosset que 'l festejava, tancá la porta, sentintse 'l soroll de la barra ab que cada nit l' apuntalava.

ANFOS SANS Y ROSELL.

El camí fondo

El camí fondo, el camí estret aixís qu' es mor la tarda, es tan desert y fret que fa basarda.

La gent de 'l poble no hi passa may y en contan unas cosas qu' omplen el cor d' esglay de tan esgarrifosas.

Diuhen que sempre que fa vent fort y nit en-nuvolada hi trovan algún mort al sê á la matinada.

Ahî que feya vent fort y fret vaig internarme pe 'l camí estret pe 'l camí fondo, pe 'l camí horrible: per damunt d' ell, el vent terrible grunyía ab força per entre 'ls pins fent corre als nuvols qu' apilotaba...

Y camí endins una gran ombra si bellugaba.

Eran dos homes mal abraçats: folls s' estrenyien com condempnats!
¿Quí d' ells guanyaba?
¿Quín era 'l fort?
L' abraç qu' es dabén era de mort!

Y els dos caygueren. Compactament van rodolá com una bola.

Llavors á l' altra 'l mes potent li va apretá la gola!...
—Ja es tota meva!—El que guanyá va di ríent mentres marxaba!

Ben segú qu' ella, la qu' ho causá molt tranquila somniaba.

Quí sap sí somniaba qu' á plé dret daba á l' home estimat l' abraç d' esposa, ó ab alguna rondalla esgarrifosa de 'l camí fondo, de 'l camí estret!

RAFAEL NOGUERAS OLLER.

¡Tinch de casarme!

(MONÓLECH)

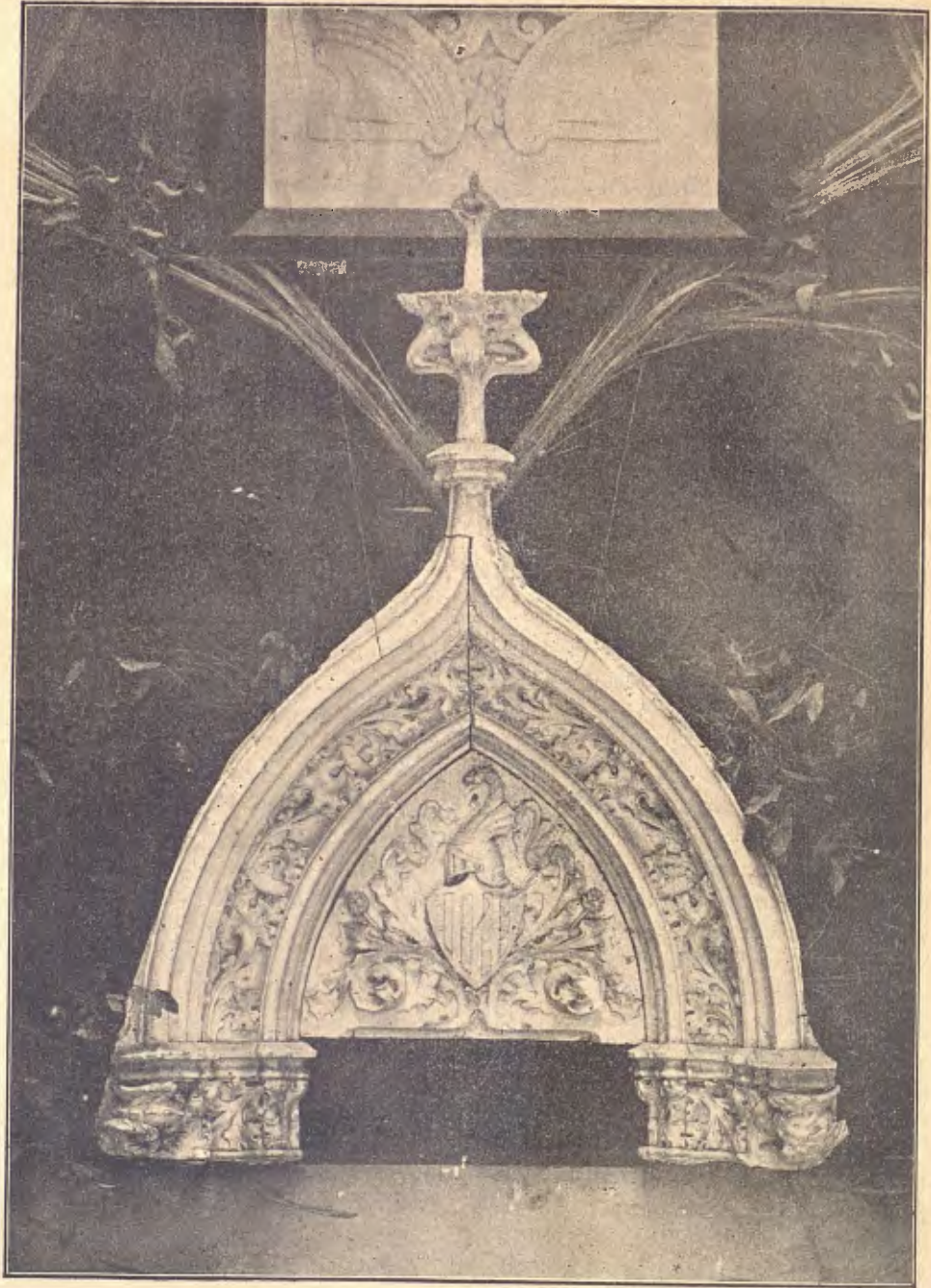
SALA RICA

(Pepito, assegut en una butaca; rumiant)

(Pausa curta)

¡Vaja, no hi ha mes! ¡No hi ha que donarhi voltas! ¡Tinch de casarme! Lo cóm, qué y de quina manera, jo no ho sé pas, pero tinch de ferho. Es irremediable, indiscutible, indispensable y tots los acabats en ible y en able. Fins *bestiable* si vostés volen. Pero ¡ay! no hi altra solució! Tinch de casarme! (Pausa).

Sembla mentida que m' encaparrí ab aquestas cosas que jo trobava tant tontas, tant triuials, tant puerils (aquesta es la paraula) com lo casarse.

Arch gotich.—Piquet

Y no obstant, ja fá més d'un mes que no m'ocupo d'altra cosa; sempre rumiant lo mateix, sempre pensanthi (á escepció de las horas que me n'olvido).

¡Oh, y tinch de ferho! Me convé com lo pá que menjo! Y no puch continuá aixís porque'm tornaría tísich, ó boig, ó.... no ho sé com me

tornaría. Lo *certus* es que tinch de casarme! *Dios mío, cuan desgraciado soy!* (Pausa).

Que 's pensan que pateixo poch jo d'aquesta manera! Si n'hi ha per tirar lo barret al foch!

Figúrinse que feya lo que volia, retirava cuan me donava la gana, gastava á desdí, mentres no passés dels quinze duros que cada

mes me donava la tía (que Deu l' hagi perdonada) pera 'ls meus gastos. Ja veuhen si era felís... y si la ballava gayre grassa.

Pobreta tía! Va morir-se y vaig quedar sol al mon, descontant la companyia de 60.000 duros que va deixarme perque m' entretingués contantlos. ¡Pobra tía! Al menos hagués mort sis ó vuyt anys més aviat, qu' are no passaria los mals de cap que passo! Jo ja 'm trovaria casat y are... ¡ay! encara tinch de casarme.

No 's poden arribar á figurar lo qu' he sofert ab los tres mesos que fá qu' es morta!

Si fins fa venir ganas de plorar lo sentir los vituperis que he tingut de passar, durant aquestos tres mesos *de espantosa soledad*!

Figúrinse que á las primeras de cambi, aixís que la tía va clourer los ulls per darrera vegada, la minyona, una *noyeta* de cinquanta dos anys, més lletja qu' un pecat, més malcarada qu' un poliss'n y més beata y més gata maula que las ratas de sagristía, me crida ab temor y 'm diu ab la vista baixa:

—(*Escarnintla.*) Senyoret. la pobra de la seva tía ja es al cel! Ja ha donat compte al bon Deu, de las sevas accions!

Per lo tant demá deixo aquesta casa per sempre, ja pot buscarse minyona.

—Com s' entén, vaig dirli, es á dir que vol anarse'n?

—(*Sempre escarnintla.*) ¡Ay sí, senyoret! Vosté es jove, es solter, es calavera....

(No sé quinias calaveradas podia fer ab quinze duros cada mes).

—... y ja veurá en aquest mon s' ha de evitar tot lo possible....

—Qué ha d' evitarse?—vaig respóndreli alterat.

—Ay! no s' enfadi, senyorent. jo també soch soltera y la murmuració, lo dir de la gent, la calumnia, la...

—Raves fregits; ja pot anarse'n quan vulga —li vaig interrompre cremat—que 's pensa que no hi veu la gent? Que 's creu que un jove solter y *calavera* te de descendir á aquest terrenno? Vagi en nom de Deu y guardis, sobre tot guardis, que no prengui mal, perque avuy día corren uns homes tan dolents, tan *calaveras*, que son capassos de tot, hasta d' enviarla á passeig.

Y me 'n vaig anar del devant seu perque m' hauria enfadat... ó m' hauria fet un tip de riurer.

A l' endemá, efectivament, va anarse'n, y aquí 'm tenen sol, solet com un anacoreta.

No vaig volguer buscar minyona per no exposarme á que 'm tinguessin per calavera altra vegada. (*Pausa.*)

Y aquí comensa 'l meu martiri.

A mí 'l menjar de las fondas no m' ha agradat may y no tinch més remey que fermho jo mateix.

Calculin de quins menús mes variats y succulents dispo á las horas de menjar.

¡Quin tip de riure 's farían si 'm veyan per la cuyna ab lo devantal posat, ab un garbo que l' envejaría calsevol serafí d' ayguera!

Jo ja ho tinch pensat! Si aquest estat de cosas dura massa, agafo 'l cistell y cap á la Boquería falta gent.

Perque vaja, ja n' estich cansat d' ous y llançonissa.

(*Rápit.*) ¡Ah, escoltin: que no tenen noticia de si han fet puja 'ls ous? Perque ab lo consúm que jo 'n faig, sembla mentida que s' aguantin al mateix preu.

Per cert, lo primer día que vaig fer de cuynera me vaig clavar una senyora cremada, que encare que visqui més anys que Matusalén, no hi ha ningú capás d' esborrarmela.

Tenia la paella al foch ab lo llart bullent, trenco els ous al plat, los tiro al llart sense contemplacions y, ¡fillets de Deu! lo bombardeig de Santiago de Cuba devía ser poca cosa al costat d' alló. Cada esquitx y cada espatech valían un imperi.

Jo m' estava arremengat de brassos y ¡pam! me cau un esquitx sobre aquest bras (*senyalantlo*) aquí, aquí mateix, que sense dir cap mentida hi havia ben bé tres unsas de llart fos. ¡Redeu! Jo estava fóra de sí. No sabia que fer. Jurava y renegava més que cap moro ab aquell torment. Desesperat, agafo lo mateix devantal que portava y començo á fregarme 'l bras á fi d' aixugar lo llart y veig que 'm segueix pell y tot com si fos un pebrot escalibat.

Vaig quedar fet una llástima! Els hi asseguro que he pagat ben bé l' aprenentatje! (*Pausa llarga.*)

No troban qu' aixís jo no hi puch estar? Que no puch continuar d' aquesta manera? Vaja, no hi ha mes remey, tinch de casarme!

Y 'm casaré! Vaja si 'm casaré!

Tan segur tingués un' altra tía que al morir me deixés sixanta mil duros més!

Me casaré... pero ab qui? Ja sé que poden contestarme:—Ab una noya!—Pero ab quina? Aquí está l' intríngulis, aquesta es la pedra filosofal.

Jo sempre he sentit dir que 'l matrimoni es com la rifa. Per cad' un que treu n' hi ha cent que 'n surten ab las mans al cap.

(*Ab intenció.*) Val la pena de rumiarho! Tornemhi una estona més. (*Pausa llarga.*)

Sagrat-Cor. — Piquet

Vaja no puch da en el *quid*. Ho veig molt enredat.

Perque suposém qu'esculleixo una dona més alta que jo. Si un día s' enfada per la més petita cosa, ab una bofetada me fá ballar com una baldufa. Si 'n prenh una de més baixa, tothom me preguntará si va neixer als días curts ó al temps d' espurgar; si es grassa, que sembla una bota de deu cargada; si está magre, que 's corseca vejent las mevas calaveradas (encare que tot lo día siga á l' iglesia); si es guapa, m' esposo á que tothom se me n' enamori y no fos cas de que tingués de portar barret alt per tot gasto; si es lletja, me dirán que no tinch gust; si es rica, que vaig per cuartos; si es pobra, que soch un tonto; si es més jova que jo, que busco una criatura pera fer lo que 'm dongui la gana; si es més vella, que soch aficionat á las antigüetats; es á dir, que tenen de trobarhi més taps que no fan á Sant Feliu.

Aixó en cuan pe 'l dir de la gent.

Are passém á las cualitats morals.

Si l' ensopego modernista, ja puch ben dir que he tret la rifa. Tot lo día tinch de sentir lo mateix.

Que 'ls *predestinats* aquí, que 'ls *decadentistas* allá, que las *ideas vaporosas*, y 'ls *deliquescents*, y las cosas *simbólicas* y l' *altruisme* y l' *fruhir* y mil bestiesas més, barrejadas ab l' Ibsen y en Shuderman, y en 'd' Annunzio y en Morera y en Rusiñol y tot lo bé de Deu modernista.

Vingan vestits extravagants y pentinats á lo *vierge* y al últim... vinga un cotxe per portarnos á tots dos cap á Sant Boy.

Vaja, fora modernistas!

Y si l' ensopego romántica? Vaya un' altra plaga! Lo seu llibre d' oracions serà 'l *Julieta* y *Romeo*.

Per res farà escarafalls, tot lo día sentiré (*Exagerat*): Ay, Pepito! Tú ets la meva ilusió, lo meu sol, la meva estrella, l' astre que 'm guía.... (*Natural*) y etc.... etc. fins á surtir tot lo sistema planetari.

(*Exagerat*). Si acás m' olvidas me faré un tip de salfumant y 'm clavaré un punyal al mitj del cor y moriré pronunciant lo teu nom (com si en aquells moments no tingués altres mals de cap) y, prou.... no vull románticas.

Y si la trovo d' aquellas de *rompe y rasga*. Ah! també estaria ben divertit! Vinga suscripcions á *El Toreo* y á *La Lidia* y á las fes-

tas cap als toros y per tot gasto sarsuelas del *gènero chico* y vinga beurer *cañitas* y parlá com los gitanos y.... vaja, no fan per casa.

Y si per *colmo de desdichas* ensopego una beata? ¡Santa Quiteria! Allavors si que ja he begut oli!

Ja estich cansat de ferme 'l menjar per mí sol y allavors feslo per tots dus, perque que 's cas de tenir minyona *¡Liberanos tentatione!*

Ella tot lo sant dia á l' iglesia, resant pe'ls que van errats y jo tot lo sant dia als fogóns, malehint lo dia que 'm vaig casar.

Se llevaria y cap á confessar, després ohir un parell de missas, qu' are á las Quaranta Horas, qu' are al Juliver, dich, al Jubiléu; que després al Rosari, després á *Vespras*, al cap d' una estona á *Matinas* y vetalaquí á tot hora ab la mantellina posada, lo devocionari á punt y apa! á l' iglesia.

Y jo no 'n vull de donas que tot lo dia treguin la *mantellina*. *A vivir!* (*Pausa*).

Estich en un mar de confusions. No sé que fer, no sé que dir y no obstant tinch de casarme! (*Pausa y decidit*).

Ja veurán. per anar bé, aquesta qüestió s'ha de resoldre avuy! Aquí veig moltas noyas. Olvidin tot lo que he dit y *arriba*. Una me 'n falta y una 'n demano. Ja veuhen si m' acontento ab pocas. (Y encare la minyona 'm deya calavera).

Apa, donchs, nenas bonicas. Aquí hi ha un jove guapo y ben plantat (sense alabar-me) que'ls hi 'ofereix lo cor, la má y 60.000 duros.

La que vulgui acontentarme que 'm vingui prompte á avisá perque aixís no hi puch está, no hi ha més! *¡Tinch de casarme!*

PROU

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

Masnou.

L'Anicet de Pagés de Puig

Quan fá pochs dias ens enteraren de sa mort, prest compregueren, feia un buit molt difícil d' omplenar y que en tot lo camp de las lletas catalanas fora sa mort punyenta ferida que sos admiradors trigarían molt á veurer closa.

Era en Pagés de Puig natural de Vilatenim, vilatge proper á Figueras, hont encare se conserva sa casa payral qu' ell tant reflexa anyorar en sa bonica poesia «Retorn» en la que la descriu de ma mestra. Contra sa voluntad y degut mes que res á son caràcter lliure se veigé precisat á fixar sa estada á Madrid, hont ha mort, sens que malgrat sa llarga estada

Purísima. — Piquet

oblidés mai sa estimada terra catalana á la que
deia al venirhi l'any 96:

Jo vinch de llunyas terras
mals vents se m'hi emportaren
d'aquellas terras llunyas
no'n duch pas res de bó
Sencé y fort vaig anarmen
fort y sencé retorno
¡montanyas de ma patria
deixaume entrar! ¡Ja hi só!

¿Pot reflectarse ab mes sentiment l'alegría
d'un fill al tornar á veure sa patria?

—Molt jove encar feu sa aparició en los jochs
florals del 1869 encar que la poesia que li portá
no fou de las millors que ha produhit.

En los del 77 surt altre vegada ¡pro ab
quina volada! sa poesia «L'anima en pena» en
que descriu la popular legenda del comte
l'Arnau, es baix tots conceptes l'obra d'un
mestre ¡quanta sobrietat tenen sos versos!
¿Pot trobarse descripció mes hermosa que la
següent?

Ja es lluny de la serra, ja es dins del pinar
ja arriba á l'Esglesia, no hi pot pas entrar
la porta es tancada, á cops de destal
lo comte ja l'obra: quan passa 'l llindar
un baf com de tomba li fa girá 'l cap:
ab aigua beneita no s'ha pas senyat
¡Malhaja lo comte lo comte l'Arnau!

La morta es extesa, devant de l'altar
vestida de monja, los brassos creuhats
rosari á la cinta, Sant Crist á la má
dos ciris llumenan á cada costat
sens por ni respecte; com llop famejant
qu' aguaita á l'ovella dormida en lo jas
lo comte s'hi acosta, ja hi es al devant
¡Deu guarde á la morta, del comte l'Arnau!

La morta du als habits cordons ben nuats
al comte fan nosa; ja 's treu lo punyal
li estripa las robas, ja palpa la carn
dels ulls no 's contenta, ja hi posa las mans
¡Deu meu quin miracle! ¡Jesús quin espant!
la morta 'ls ulls obra y 's posa á plorar
lo comte s'espanta; ja va reculant.
¡Ay pobre del comte, del comte l'Arnau!

Quan ix de l'Esglesia; quins trons y quins llamps
dú nua la testa, no diu Deu me val;
se palpa las armas y puja á caball.
Lo poltre al sentirsel; ¡quins bots y quins salts!
La crin erissada, la boca escumant
á correr s'arranca per monts y per valls
y al vent deixa enrera. Pareix ¡Deu me vall!
que 'ls diables s'emporten al comte l'Arnau.

Y quant ja lo comte es condemnat ¡ab quina
justesa descriu sos torments en las últimas
ratllas d' una sublimitat realísima!

“La llengua no tasta ni palpan sos mans
sos llabis ben closos, no poden parlar
y 'l día no vehuen sos ulls envidrats.
Y dins la carn freda del cos enrampat
un ánima ardenta que may pot queixars
pels segles dels segles hi va esbotegant
y diu tot senyantse la gent dels voltants
¡qu'es l'ánima en pena del comte l'Arnau!

Després de los triomfs obtinguts en aquests
jochs florals lluitant ab mestres com Mossen
Cinto y en Guimerá desapareix per alguns
anys del camp de las lletras catalanas per pre-
sentarsi ab mes empena en l'any 96 pera fer-
nos entusiasmar ab sa poesia “Retorn” que li
valgué l'englantina ¡quin concepte tant just de
patria es aquest!

“La patria es lo qu'un ama,
lo qu'un sempre recorda:
allá hont lo cap hi pensa,
allá hont lo cor hi viu:
pot serho una encontrada,
un poble, una masia,
una esglesia, una cova
pot serho fins un niu.

Alli hon se naix y 's plora
allí hont se mort y 's resa
tan gran com la dels altres
sa patria será allí.
Si hi cap bressol y fossa.
un pam de terra es patria.
¡N'hi ha prou d'un pam de terra
per naixe y per morir!

Pero prompte lo triomf qu' havia obtingut,
debían amargarli, no premiantli, per preocu-
pacións xorcas y punts de rebotiga, sa hermo-
sa poesia «Darrerías» de la que reproduhim lo
següent fragment, verdader model de poesia
realista:

Com princep destronat que viu d' almoyna
y va sense corona y sense espasa
contant per tot arreu las maravellas
de son palau perdut, aixís, oh dona
aixís jo pe'l corral d'aquesta vida
carregat de recorts y d' anyorances
parlo sempre de tú y del amor nostre.
Y les geats que m' escoltan y 't coneixen
¿sabs lo que 'm diuhem?

Me diuhem que ja ets vella, qu' ets molt vella
que ja son blanchs aquells cabells tan rossos,
y que la pell, aquella pell tan fina

y tan frescal que jo col rí de besos
ja 's va cobrint d' arrugues y de taques;
me diuhen quo les dents ja totas lletjes
en les genives flonjes se 't bellugan
y que 'ls ulls sens plorar se t'omplan d' aygua.
Mes per molt que m' ho digan y m' ho digan
jo no ho vull creure.

Lo mateix any, malgrat esser molt millor
que lo qu' obtingué premi, li premiaren ab un
miserable accésit la sentida poesia «Romans
de cego», en la que 'l cantor de la poesia po-
pular apareix ab tota sa forsa ¡que graficament
descriuhen la mort á la forca las següents es-
trofas!:

Li presentan un Sant Cristo
y 'l besa ab darrer afany,
y un altre vegada 'l besa
y encare 'l torna á besar.
Mes lo butxí que voldria
ja fa estona havé acabat
y que de dir parenostres
diu algú que no 'n sab pas
se li acosta per l' esquena
y 'l coll li va grapeijant;
li doblega un xich la roba
per no fer nosa al dogal;
li fa corre bé la vaga;
l' estreny fort de peus y mans;
li dona una empenta en fora;
tiva 'l canem, cruix lo pal,
se sen un crit qu' esgarrija
y 'n Serrallonga va endalt.
En Serrallonga es de ferro
de coll curt ample y sapat,
son d' acer ossos y muscles
y 'l canem res los hi fá.
Lo butxí ho veu y com mestre
que vol guanyar bé 'l jornal
ja li salta á las espatllas
repenjantshi tot plegat.
La repenjada primera
ja me 'l fa espeternegar,
la repenjada segona
li fa sortí 'ls ulls del cap
y fins treure un pam de llengua
que se li queda penjant.
De tercera repenjada
pensa 'l butxí que no 'n cal.

Pero si lo que l' Anicet de Pagés tenia pre-
miat en los Jochs Florals l' acreditan d' esser
un poeta, molt més ho fan las poesias que con-
servaba inéditas, en las que hi figuran de tots
los genres literaris.

Entre las sentimentals mereix citarse «Re-
cort» en la que las últimas ratillas arrencan

llágrimas de cor. Després de descriure sos
amors passats y la mort de sa aymada, diu:

Prop ben aprop de l' esglesia
en un clot que sembla un herm
tota voltada de rosas
ay, n' hi ha plantada una creu,

Cap fuster no l' ha pas feta
no li ha pas duta 'l fosser
lo roserar que l' envolta
no viu pas d' aygua del del.

Si algun dia anant á missa
per sobre 'l bell mur guaytéu
y la fusta ja es corcada
y las flors mortas de set
es que jo ja no m' anyoro
es que ja no ploro més
si 'm reseu un pare-nostre
que vos ho pach el bon Deu.

Mereix sobre totas citarse lo seu chef d' eu-
vres «Las profecias d' en Marián Aguiló», en
quinas primeras estrofas pinta ab una riquesa
de colors envejable la cambra de mort de l'a-
nyorat poeta, sent tota ella una brillant de-
fensa dels drets de Catalunya á sa llibertat.

L' áliga vola al cel perque te plomes:
si les hi crema un llamp prompte li creixen
y quan son grossas, pe'ls espays sens fondo
torna á volar. Y 'l poble que te ales
¿Com si pot trobar be ran de la terra?
Tot lo qu' es fort va sol. Lleons y tigres
no van pas á remats, y á tot fan cara
sense ningú que 'ls mane y aconvoye.
Lo suet no mes es per las someres;
no hi ha cap test prou gran per criar roures,
los galliners no s' han fet pas pe'ls buytres
y 'ls pastors no mes son per las ovellas.

Segons manifestava en vida, pocas s' haurán
trobat de sas hermosas joyas, pro mereixeria
l' agrahiment de Catalunya sa familia si aple-
gués totas las que d' ell se trobin. Aquest prech
li dirigím, especialment á son cosí n' Eusebí de
Puig, que com bon aymador de las lletras ca-
talanas no duptém treballará per ferho.

JOAN VIZA.

La bandera*Dedicat á F. G. en el naixement de son primer fill.*

La bandera catalana
 conta avuy un nou soldat,
 un nou pit per defensarla,
 per enlairarla un nou bras.

Sota sos plechs bresolemlo
 abrigantlo ab lo seu drap
 que la non-non que l'adormi
 sian ses glories y planys.

Que la veigi en mitj del somni
 que la miri al despertar

sempre ativa, sempre honrada
 desplegada y oneijant

En el pla y en la montanya
 y entre les ones del mar.
 á la llum de las estrellas
 y á la llum del sol brillant.

A tot arreu y á tota hora
 per que no l'oblidi may
 per que sempre la contempli,
 y de contemplarla tant,
 se l'hi gravint dins les nines
 ses quatre barres de sanch.

F. T.

Granada Generalife, per Joseph M.ª Marqués

Teatre Catalá

IV

AUTORS: ELS RECONEGUTS

No es mort el nostre teatre. Hi ha malas herbas que 'l malmetan y estúpits ó mal intencionats que s' empenyan en donálshi ufana, pero el teatre catalá viu encara vida ferma. No es mort el nostre teatre, pero si no l' arrenquem de las mans barrueras dels butxíns, morirá prompte....

Avuy á Catalunya hi han veritables artistas. Avuy á Catalunya hi há desitj d' avensar y sembla que las rutinas cahuen, pero els morts que divagan entre nosaltres fan esforços terribles per mantenir un estat de cosas que trontolla y consegueixen encara tancarnos en un ambient de corrupció que ofega.

Voluntat y avant! Bona voluntat per tots els que son alguna cosa y ja que no 'ls ajudan á construhir qu' ells ajudin á aterrar! May transigir ab lo corrupte; may empenyarse en mantenir en peu als inorts!... Els que poden, que s' armin de santa intransigencia per tot lo dolent, y ells guanyarán al últim; la forsa y la rahó son de la seva banda!

El veritable artista es el que sent la bellesa y te necessitat y vocació de realisarla. Amplement, lliurement, donchs, deu el veritable artista produhir las sevas obras. La

sinceritat deu ser la seva única fi. Avansa ab els ulls enlayra y el pit enfora y escláfa depreciativament als llimachs que van á entrebancarlo. Es fort y noble. Es gran pels que'l comprenen y passa per orgullós entre las serpetas.

Orgull benehit, que 'l deixa ser ell mateix davant las multituds que l'admiran y davant las multituds que 'l judican!... Orgull benehit que 'l lliura de las exigencias dels que creuen ajudarlo ab la seva protecció aparatosa!...

Orgullosos; irresistibles y orgullosos deurian ser els nostres autors dramátichs reconeguts... Orgullosos per la empresa burgesa, pels actors inflats, per la crítica hipócrita... Orgullosos per tots aquells que mossegan com á gossos peteners si no se'ls hi ensenya 'l garrot per esglayarlos.

May deu l'artista sotmetres als capritxos malalts d'una empresa calculadora. Ab dignitat deu entregarse l'obra: no sollicitan protecció, sino recordantli el seu humil paper de col·laboradora. Si exigencias han d'haverhi, may deuen ser de la empresa, sino del veritable artista. Ell es el creador y acut á ella com un intermediari entre l'obra y l'públich: si no fos autor dramátich no necessitaria d'ella per una futesa.

May tampoch l'artista deu sotmetres als actors viciosos. Deu despreciar igualment las pretensions dels uns, y els pidolaments afeme-

llats dels altres. Els actors deuen interpretar fidelment la seva obra: rós més. Els hi ha de fer comprendre que el lluhiment momentani que cercan ab els seus pidolaments ó exigencis dissimuladas, fora en perjudici de l'armonia de l'obra que deu estar per sobre de vanitats puerils. La vostra missió,—deu dilshi,—está en interpretar á conciencia el personatge encara que en la interpretació fidel quedi ofegada la vostre personalitat.

Si interpreteu com á artistas, els que sápi-gan veurer vós veurán artistas: mentres que si interpreteu com á histrións entusiasmareu als tontos y fareu riurer de fástichs als intel·ligents.

Dels crítichs hipócritas se n'ha de riurer el veritable artista. Tan despreciables son els que brandan l'incenser sense solta com els que lladran eternament entre camas. Tots parlan ab baixesa: els uns pera crearse una amistat profitosa y els altres pera fastidiar á un enemich perillós. Tots son petits y baixos. Hi han també els insignificants: aquestos només saben —ó volen,—veurer una banda de las cosas. Generalment prenen la moralitat,—una moralitat esquífida,—per punt de vista y las emprenen contra lo més sagrat ben aixoplugats en ella. Sembla que la tingan arrendada. A n'aquestos se'ls ha d'escoltar com qui sent plou-rrer. Son pobres d'esperit qu' agafan el rave per las fullas.

Als crítichs d' ample criteri, inteligents y sincers, si que deurian escoltarlos els artistas y las multituds. Ells, serenament, poden senyalar las desviacions y els erros. Es veritat que no abundan entre nosaltres, pero encara 's deixa sentir alguna veu ben intencionada...

Fora pel bon sentit, l'artista deu ser sort de conveniencia. Bráms d' ase no arri-van al cel: es una veritat com un temple.

Sincer en el produhir, dig-ne ab els que l'ajudan, seré ab els que 'l judican: heus aquí com deu ser el veritable artista.

Sincers, dignes y seréns,

RECORT DE LAS FESTAS DE LA MERCÉ

La Cavalcada Artística

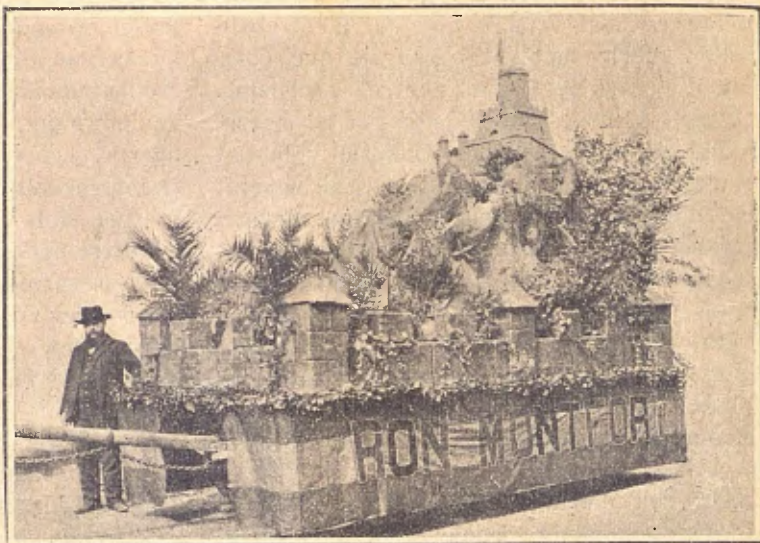
voldria al nostres artistes reconeguts. Foran motejats d'orgullosos; ja ho sé. Al comensament se veurían combatuts fins pels que passen pels seus millors amichs; ja ho sé. Pero pensin que en la sevas mans está la vida del teatre y que el teatre no viurá fins que 's lliurin de preocupacions y feblesas que, foran justificables si els que 'ls rodejan fossin mes nobles; pero ara, que els que rodejan y ajudan al artista son mercaders aixerits ó beneyts vanitosos, las transigencias son fatals per ells y per l'art que conreuan.

Ja prou de resignarse en ser l'últim redolí del auca! Al autor dramátich, entre nosaltres, se 'l fá treballar, se 'l fá sofrir, no se 'l paga y no se 'l veu. Si l'obra te exit se 'l respecta una mica, pero tothóm vol haver contribuít al éxit. Si l'obra se 'n va á terra, l'autor es el sach dels cops, es l'únic responsable: els demés desapareixen modestament y tots el senyalan á la vergonya pública.

Els artistes reconeguts, els que valen y son estimats perque valen, deurían unir-se pera acabar d'una vegada ab tanta bestiesa que s'ha fet lley. Deurían reorganisar racionalment el teatre y no parar fins que visqués ab el cap al cim y els peus á terra. Que ara viu al revés sense que ningú se 'n estranyí. Y aquesta vida es una llarga agonía.

Ells, els artistes reconeguts, poden fer alguna. Potser son els únichs que poden fer alguna cosa per que poden fer tocar las consecuencias dels seus actes. Els que enrahoném, els predicayres, perdém el temps que fa llástima. Sóm en un pays en que no's fá cas de las amenassas si no van de brasset ab els cops de puny, ni dels bons concells si no 's paga bé la feyna d'escoltarlos....

Reaccionin donchs d'una vegada! Deixin de banda falsos temors y vulgan ser lo que tenen dret á ser! Tenen forsa y autoritat. La opinió els ajudarà. Fassin acte de fortaleza. Senyalintse un camí segur, per atrevit que

La Cavalcada Artística

signa, y no s'aturin fins arribar á la fi!... Imposintse!

Pero si els obstacles fossin tals que vegessin imposible la victoria,—gloriosa per ells y per nosaltres,—alashoras abandonin empresa y actors que, sols, acabarán d'ensorrar bestialment lo que 'n diuhen Teatre Catalá!

Mentres caiga aquest teatre, que com á ironía porta el nóm de la nostra terra, edifiquin tots els artistes un nou y veritable Teatre Catalá, honra de Catalunya! Y l'altre, el monopolisat pels mercaders, que portará també el mateix nóm, serà com una bofetada per tots nosaltres y caurá plé de vergonya!

Que els morts, tart ó d'hora cauhen....

P. CREUHET

La Font de Tallò (1)

La Font de Talló
es blanca, bèn blanca...
Al mitj de sembrats
y sota d'uns salzers
y als peus venerats
de típica imatje,
la Font de Talló,
la font regalada,

(1) Se trova á la Cerdanya espanyola prop de Bellver.

sa cansó gentil
fa segles hi esgrana.
Son dols rajolí,
com es grat á l' ànima!
sentintlo cantar
el cor com s' hi esplaya!...
un sembla sentihi
en llurs notas claras,
el cant anyorat
de tortra malalta
el dols refilet
de la enamorada
dels blats d' onas d' or
l' alosa galana;
el tendre sospir,
la hermosa complanta,
de verge subtil
que hi va á omplir son canter;
el mormuri suau,
la escayenta esparsa
de goja ideal
d' invisíble fada
que en alas del vent
per allí aprop passa...
La font de Talló
n' es font regalada;
son dols rajolí,
com es grat á l' ànima!...
se 'n entra cap dins
com beguda d' angels,
com néctar divi
que revifa y sana
á n' als cors malalts
que l' amor inflama
y als cossos tranzits
pel dolor que mata...
La font de Talló
es blanca, ben blanca...

IGNASI SOLER Y ESCOFET.

Notas d' amor

Arrant de ta boca hermosa
pom de flors hi lligaré.
Cada paraula una rosa,
si ton cor florit-roser.

No 'm puch queixar d' esta vida
nineta de l' amor-meu
¡Fins perque m' agradan rossas,
Crech que rossa, t' ha fet Deu!

Els volen un' altre vida
que sempre dura.
Gran, com l' espay sense-mida
Inmensa, com la planura
y-on la mort es te que dú
á la llum de sa llanterna

Jo sols vull la vida eterna
d' eternament riure ab tú.

El jorn que vinga la mort
a donarme 'l cop de dalla
¡No voldria altre mortalla
que ta caballera, d' or!

F. MASSÓ LLORENS.

Desembre 1902.

Nostre folleti

Ab el present número repartím el pléch
cuart del llibre.

POM DE CANSONS

original del genial poeta catalá

Apeles Mestres

Nova edició corretgida per son autor.

Aquells de nostres suscriptors que tingan
dret á adquirir las hermosas tapas pera l' en-
cuadernació de *La Papallona*, poden passar á
nostra Administració á recullirlas.

Hem posat á la venda la nova edició de la
novela de costúms de nostre temps *La Papa-
llona*, esmeradament corretjida per son autor
l' eximi novelista Narcís Oller, seguida d' un
judici crítich de Mr. E. Zola.

Aquesta preciosa obra se ven á l' Adminis-
tració de CATALUNYA ARTISTICA, Passeig de
Colón, núm. 6, pral.; en els kioscos «El Sol»,
situats en las Ramblas d' Estudis y del Mitj y
«El Sigle» del Passeig de Gracia, al preu de
cuatre pessetas l' exemplar.

Els subscriptors que desitjin tenir la novela que acabém de publicar, encuadernada, poden lograrho enviant els folletíns en bon estat y abonant la cantitat de 60 céntims.

L'anada del Orfeó Catalá á Valls ha sigut un éxit de debó.

Tant á la arribada com á la tornada, fou á rebrels y á despedirlos una nombrosa gentada.

Heus aquí 'l programa que executá 'l teatre d' aquella ciutat.

Primera part.—Per las tres seccions, "Lo cant de la Senyera, Millet.—"Lo Rossinyol", cansó popular, Mas.—"La Gata y en Belitre", cansó popular, Pujol.—"La Mare de Deu", Nicolau.—"Don Joan y Don Ramón", romans popular mallorquí, Pedrell.—"Aucellada", Jannequin.

Segona part.—Per la secció d'homes, "Los Xiquets de Valls", Clavé.—"L' Emigran", Vives.—"Cansó de Noys", Grieg.—Per la secció de senyoretas, "Pregaria á la Verge del Remey", Millet.—Per las tres seccions, "La Mort de l' Escolá", Nicolau.—"Credo de la Missa del Papa Marcello", Palestrina.

Totas las composicions foren ovacionadas, especialment "La Gata y en Belitre", obra del jove compositor, bibliotecari del Orfeó, en Francesch Pujol, "L' Emigran" d'en Vives, "Cansó de Noys", d'en Grieg y "La Mort del Escolá", d'en Nicolau, que foren repetidas devant dels insistents aplausos del públich entusiasmat.

Diumenge passat se celebraren á Sant Feliu de Guixols els Jochs Florals organissats per el Centre Catalanista Gracienc y devían ferse á Gracia el 15 del passat Agost.

L' acte resultá solemníssim, havent sortit guanyador de la Flor Natural el poeta en Francesch Marull per sa poesia Amor. Designá per reina de la festa á l'hermosa y distingida senyoreta María de la Concepció Llorens.

El president del Jurat senyor Pujulá y Vallés, pronunciá un eloqüent discurs estudiant la personalitat del poeta, y establint que aquest á de compenetrarse ab el sentiment de poble pera ser comprés.

El parlament de gracias estigué á carrech del senyor Pujol y Brull que'n sortí molt ayrós de son comés.

Ab el nom d' *Electron* s'ha inaugurat en aquesta ciutat, carrer de Clarís, núm. 7, principal, un "Institut Electroterápich Modern", baix la direcció del reputat metge doctor don Joseph Anfruns y del electricista conegut técnic don Ferrán Canon, quins han procurat reunir unainstalació complerta dels medis poderosos que la ciencia aconsella, en la aplicació higienica ó curativa de las formas de la electricitat, tal com reclaman las necessitats dels nostres temps, y ab major desenrotllo y avens tal volta que en els establiments d'igual classe instalats al extranger.

En l' *Electron* hi ha habitacions ab aparells de altas frecuencia y tensió, per ressonancia ya Bipolar de Rocherort, Unipolar de Oudin é Intensiva d' Arsonval y anestesia usant el sistema Bipolar de Tesla adequat als usos de la terapéutica més exigent y ab electrodos de seguretat pera evitar accidents imprevistos y sense sentirse la menor impresió.

Hi ha també aparells pera la aplicació del hiperconductor, especial del "Institut" ab els que constituheixen el grupo d'Arsonval.

Pera la electro mascterapia y electro-ósmosis; pera la Faradisació ab generador poclíformo, corrents trifásicas y electro hinalació, pera la franklinisació de dutxa, oreig y fregas; pera la Galvanisació per electrolisis, cataforesis, electro-puntura y Galvano Cautia; pera la Irradiació, ja foto-termica (bany de llum Guimball), química (Tinsel y Stredel) fluroscopia y Rötgen, quin aparato de Bonetti modificat per la casa manté una hora seguida sa acció ab ragularetat y seguretat sense escalfarse 'l tubo de Krookes.

A. López Robert, impresor, Asalto, 68.—Barcelona.

CATALUNYA ARTÍSTICA

SETMANARI IL-LUSTRAT D'ARTS Y LITERATURA

Direcció, Redacció y Administració: — *Passeig de Colón n.º 6, principal*

DIRECTOR: **PRIU BADIA**.—ADMINISTRADOR: **BARTOMEU LLURÓ**

EN SOS NÚMEROS ORDINARIS PUBLICA:

16 planas de text degut als millors prosistas, poetas y crítichs regionals.— 8 de folleti literari.— Gravats y dibuixos de notables artistas.

Confecciona sovint números extraordinaris.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas.—FORA, mitj any 4 pessetas.

EXTRANGER UN ANY 12 franchs.—NÚMERO CORRENT, 15 céntims.—NÚMERO ATRASSAT, 20 céntims